

CRISTINA CALDERER

Criatures a la **moda**

Suplement especial dedicat a la roba infantil i adolescent, amb idees perquè vagin a la moda sense que se'n ressenti l'economia familiar

EVERY
SUNDAY
8 PAGES
IN CATALAN
AND ENGLISH

CADA
DIUMENGE
8 PÀGINES
EN CATALÀ
I ANGLÈS

Qui era Salvador Espriu?
Com pasturen els animals

També Un nou capítol de Siniamon
Also A brand new chapter of Siniamon

La pitjor mare del món

Anna Manso

Invisibles

El menor dels menors d'edat que tinc a càrrec ha alçat la veu i ha dit que no li faig ni cas perquè sempre estic amb la gran i el mitjà, que tenen més deures i encara més problemes existencials. El mitjà, a la vegada, també opina que només jugo amb el petit i que la gran, en ser nena, també capta més la meva atenció gràcies a argúcies com la solidaritat femenina. I la gran, en una simultaneïtat que només pot explicar la física quàntica, també em tira en cara que només tinc ulls per als nens i que fujo de la seva etapa adolescent. No com la tieta i la cosina, que s'apunten a cursos de manualitats juntes i altres estupenditats de mares i filles, no s'oblida de dir...

La sisena de set germans

Ni Standard & Poor's sentenciant que Lehman Brothers era una empresa sanejada va errar més en la seva anàlisi que els meus descendents. Sóc la sisena de set germans i, a casa, aquella màxima psicològica que recomana dedicar un temps exclusiu a cada fill no es complia. No per falta de voluntat, sinó per pragmatisme i salut mental de la meua senyora mare i el meu senyor pare. De fet, aquesta màxima la devia fer algú amb un fill únic o com a màxim amb dos, perquè a partir d'aquest número la proposta entra dins el gènere literari de fantasia. Per tant, si algú sap què és ser invisible sóc jo... I els meus germans, *of course*.

Les queixes dels menors d'edat que tinc a càrrec són, per tant, lamentacions de xucladors de temps a la recerca de més dosis. Així i tot, i perquè

ENVEJA. Tots els menors a càrrec de la pitjor mare li recriminen que està més pels altres germans que no pas per ells. GETTY IMAGES

.....
**Si algú sap què és
 ser invisible sóc jo...
 I els meus germans,
 'of course'**

no sigui dit, hi he parat més atenció, no fos cas que la feina, les tasques de la llar i el reduït temps lliure que em dedico haguessin provocat un descuit imperdonable. Perquè... i si fos veritat i m'hagués oblidat que tinc fills?

Comprovacions

El primer que he fet és comprovar que cada dia els poso plat a taula. I sí, els he alimentat cada dia, perquè de sobte m'han vingut al cap els seus esgarrips quan van veure la bossa de coliflor congelada. Després m'he

assegurat que els hagués procurat vestit. La cosa no perilla i el nudisme, per ara, no ha arribat a casa. A més, a la botiga on vaig anar a renovar els pantalons poden corroborar la meua versió. Em deuen recordar, sóc aquella senyora que es va deixar mig sou en peces de genolls reforçats. I, per acabar, he entrat a les seves habitacions, m'hi he fixat i els llits no se'ls havia endut ningú. Les necessitats bàsiques les tenen cobertes; així doncs, el problema són totes les altres.

Però tampoc ho tinc tan clar. Darrerament el pare de les criatures i jo hem encadenat un seguit de visites a dentistes, metges, mestres i altres especialistes a millorar el rendiment curricular, espiritual i corporal dels menors d'edat que tinc a càrrec (i els dels seus ordinadors i mòbils espatllats!). I també recorro haver muntat un castell, observat atentament les filigranes d'algú amb un patinet i anat a una botiga de manualitats, per imitar convenientment la tieta i la cosina. La cosa té misteri, i com que ara treballo escrivint guions de la sèrie *KMM* i sé que els bons detectius no es rendeixen mai, he seguit investigant. Després d'interrogatoris creuats, de converses escoltades a l'atzar, d'ullades a pantalles d'ordinador obertes, he arribat a una conclusió: no en tindran mai prou. Els dediqui el temps que els dediqui sempre els semblarà insuficient. Cas tancat. I si es continuen queixant em concentraré perquè em retorni de cop aquell poder d'invisibilitat que posseïa als vuit anys. I llavors que em busquin.

—
Anna Manso és mare, escriptora i guionista

Nens, on anem?

Aniversari al Museu del Gas de Sabadell

MUSEU DEL GAS

El Museu del Gas estrena noves activitats familiars, que tindran lloc el segon i quart diumenge de cada mes, i que oferiran la possibilitat de fer tallers de manualitats, titelles, contes i dansa, entre d'altres. Es tracta d'una iniciativa del Museu del Gas que es va estrenar el 13 de gener i que es farà durant tot el 2013 a Sabadell. Una de les activitats més destacades serà la celebració del

Museu del Gas

Segon i quart diumenge de mes
 Plaça del Gas, 8. Sabadell
www.fundaciongasnatural-fenosa.org

primer aniversari del Museu del Gas, demà diumenge, oberta a tot-hom. Entre les activitats familiars previstes per a aquest dia hi ha un espectacle d'animació, tallers especials i visites teatralitzades per a tota la família. A més, es continua amb la iniciativa d'incloure amb l'entrada del museu una col·lecció de quaderns que permetrà als infants desenvolupar activitats de lleure autoguiades.

A banda de la celebració del dia 27 de gener, l'aforament de la resta d'activitats és limitat. Per aquest motiu es recomana reservar plaça mitjançant correu electrònic (museugasgnf@gasnatural.com) o telèfon (934 129 640). —

Així fa de
pare

Amadeu Vidal i Bonafont

"La gelosia és inimaginable"

Amadeu Vidal i Bonafont és **poeta** i pare del Roc, el Quer i el Mac, de 8, 6 i 4 anys. És enginyer forestal i ha publicat catorze llibres de poesia. L'últim, **Juny**, va guanyar el premi Màrius Torres i és un recull de poemes que expliquen el naixement ple de dificultats del seu primer fill

FRANCESC ORTEU

FOTO: CÈLIA ATSET

Erem a Tremp, passant un cap de setmana amb uns amics. Era la setmana vint-i-nou però vam haver d'anar a l'hospital i el nen va néixer. Eren les dotze de la nit i l'ambulància hospitalitzada no va arribar fins a les quatre. No podia sortir de Barcelona fins que el nen naixés i sabessin que era viu. Va ser una nit molt dura. El nen s'estava morint, estava lila. Va ser una pel·lícula de terror. A les sis se'l van endur cap a la Vall d'Hebron. Jo em vaig quedar amb ella.

¿Se't planteja el dilema de si quedar-te o marxar amb el nen?

No. Em vaig quedar perquè al meu fill no li podia fer res. Però sí que vaig tenir un altre dilema.

Quin?

Em van dir que el nen segurament no viuria i vaig dir al metge –amb una serenitat que no sabia que tenia– que si deixava de viure no el reanimés. I no era perquè no me l'estimés. El metge em va dir

que això no ho podia fer, però que era bo saber que jo pensava d'aquella manera. Fins al desè dia no ens van dir que viuria.

Quant temps va estar a la incubadora?

Dos mesos, també hi ha poemes sobre la incubadora.

Al meu fill li explico que tenia una nau.

Quan vam arribar a casa, ja el primer dia, al vespre, el nen ja estava col·lapsat i vam decidir tornar a l'hospital. Però va ser posar-lo al cotxe i es va quedar adormit. Així que vam tornar cap a casa.

Tens tres nens.

Vaig arribar a sospitar que només naixien nens. Saps per què? Perquè passejava pel barri, pel carrer o pels parcs i només veia nens. I no. El que passa és que les nenes saben estar-se a casa, tranquil·les, jugant, pintant. En canvi, qui té nens, per molt fred que faci, necessita que surtin, perquè a casa es maten.

Cert.

Un altre tema són els accidents. Quantes nenes es

fan mal accidentalment? No gaires. En canvi el mitjà es va enganxar els dits a la porta de l'ascensor. I un dia no va veure un vidre de la porteria i el va esquarterar estimbant-s'hi. O li va caure la tapa del vàter i, pam, li va enganxar la titola.

Què t'ha desconcertat dels fills?

La gelosia entre ells. És inimaginable. O potser sí que és imaginable. Què fan els ocells al niu? Uns pollets foten els altres daltabaix. Mentre els nens eren a la banyera, jo me'ls mirava d'amagat i estic segur que un hauria ofegat l'altre.

No pot ser.

Jo creia que ho feien per cridar l'atenció, però he vist com l'un agafava el cap de l'altre i intentava ofegar-lo. No era un joc, anava de debò. És brutal. Ara, amb l'edat, ja no es farien mal. De fet, s'estimen molt. Vols que t'expliqui una altra escena?

Sí.

Fa dos anys, el gran anava en bicicleta, va passar per

un pas de vianants i el va atropellar una moto. Va perdre la consciència. Tot era ple de sang. El vaig veure estès com un animal mort al mig de la carretera. I vaig pensar: ja està, adéu, tant que hem patit per aquest nen i ara tot acaba així. El mitjà també ho va veure.

I com va reaccionar?

S'hi va costar, va pensar que estava mort i se'n va anar, com si cregués que tot allò no anava amb ell.

És gruixut.

El nen es va trencar el nas, les dents i el maxil·lar. Al cap de dos dies van descobrir que també tenia una espatlla trencada. Tot això va ser pitjor que el naixement. Llavors ja era el meu fill però encara no havíem viscut res junts. Quan el van atropellar ja havíem viscut moltes coses plegats. Dalt de l'ambulància vaig demanar que em deixessin anar darrere. Vaig insistir i m'hi van deixar anar. Llavors li vaig agafar la mà i, malgrat totes les ferides, el nen es va relaxar i, al cap d'uns minuts, dormia tranquil·lament. —

El pare que et va matricular

Lluís Gavalrà

La marranada

Teníem taula reservada. El nen era a casa els avis i podíem sortir a sopar amb la despreocupació i la confiança que dona saber que està feliç com un gínjol, fotent-se els macarrons més bons del món i deixant-se malcriar per un parell d'ulls que veuen en el seu posat el fill que se'ls va fer gran fa dies. Sí, teníem taula reservada, però quan ens vam entaular ens vam adonar que feia molt que no hi anàvem, si fa o no fa des d'abans de la crisi. Estàvem sols. A mi em va fer molta malícia i a la dona també. No és que ens agradi sopar en un lloc petat de gent però, què voleu que us digui, això de sopar sols ja ho sabem fer a casa i més bé de preu.

Per això ens va fer tanta il·lusió veure com entraven amb un cotxet. Tot va ser sentir-los demanar una trona i enyorar-nos de mala manera. Quina monada de criatura, mare meva, rosset com un fil d'or i amb unes galtes petoneres i vermelles. Allà, envoltat d'animals prehistòrics de plàstic, ens va fer recordar els temps quan el nostre tenia la seva edat. Ai, sí! Que macos que són quan són tan petitets, ens anàvem repetint entre mirades i somriures còmplices.

Va ser just quan portaven el segon plat quan es va desencadenar la tragèdia. Sembla que malgrat l'escampall de dinosaures que campava sobre la taula en faltava un de vermell. Mai sabrem quina era la mida de la bèstia, però sí que us puc descriure la mida de la marranada. Va ser dinosaúrica. Quina manera de bramar, mare meva! Quin desconsol, quina fúria en un cos tan petit. Al principi, per no trencar l'harmonia, vam continuar enviant-los somriures empàtics, d'aquells que volien dir: "No patiu, sabem què esteu passant i us entenem perfectament".

Deu minuts més tard l'única cosa que jo entenia és que si aquell coi de nen no callava d'una punyetera vegada era capaç de fer un viatge al Plis-tocè i portar-li un tiranosaure *rex* de debò, a veure si amb l'espant deixava de malmetre'm les orelles. No vam demanar postres i vam pagar en efectiu, per fer més via. Quan marxàvem, però, els vaig regalar un últim somriure, d'agraïment. Els agraïa en silenci haver-me fet adonar que els pares tenim una memòria molt selectiva. I que, quan es tracta dels nostres fills, la nostàlgia és una eina plena de paranys. No sé si ho van captar. Crec que no estaven per a gaires missatges subliminars.

Lluís Gavalrà
és cantant

Planificar, **revisar armaris**, comprovar què els va bé i què no, **pensar a reciclar o intercanviar** roba. Són algunes de les idees que cal tenir en compte a l'hora d'adquirir peces de vestir per a les criatures. I el millor moment per fer-ho és precisament ara, en època de rebaixes, el temps ideal per anar a buscar peces bàsiques per a les pròximes temporades. **La moda no és incompatible amb l'economia.**

Quina roba els comprem?

Algunes pistes per saber com crear un bon fons d'armari per a les criatures

MODA. A la Marta li agrada que la Constança vagi a la moda però opta també per roba bàsica.

TRINITAT GILBERT
FOTOS: CRISTINA CALDERER

La moda també ha arribat a la roba infantil, que actualment imita l'adult. A més, “com que la compren els pares, encara hi és més aquesta tendència, perquè les marques volen vendre i per això apel·len a la idea que els pares comprin el que a ells els agrada”, explica el psicòleg Xavier Oñate (www.xavieronate.com). Ara bé, l'adultització externa dels infants no va lligada a la maduresa interna, que, en canvi, triga molt més a arribar que abans. “Les criatures estan sobreprotegides, i això fa que siguin més infantils, els dificulta el desenvolupament per molt que portin una peça de roba exacta a la de la mare o el pare”. Tot i això, hi ha peces de vestir que aposten per remarcar l'edat petita de qui les porta. Són les samarretes artesanes com les que Xavier López i Cèlia Mirete elaboren amb la marca Nanoniano (www.nanoniano.com). Els dos dissenyadors grà-

fics han creat una col·lecció de samarretes basades en contes i cançons catalanes, amb textos escrits en català, esclar. A més, els teixits els adquireixen d'una empresa amb filosofia de comerç just i sostenible. Els preus, competitius, i que equival per a totes les mides, estan entre els 15 euros (màniga curta) i els 20 euros (màniga llarga), i la venda és mitjançant la web i també en fires artesanes. Marta Sureda, propietària de Batabat Kultur, de Reus, també aposta per les samarretes artesanes i personalitzades per encàrrec. “En preparo moltes amb els noms de les criatures, amb l'edat que fan, amb el seu animal preferit...” Se li poden fer encàrrecs per internet

.....

“Les marques encara apel·len molt al gust dels pares”, explica el psicòleg Xavier Oñate

.....

i el preu és de 18 euros, més 4 o 5 euros del cost de l'enviament. Per acabar, Mariona Casas, directora i fundadora de la pàgina web www.babymims.com, distribueix la col·lecció de samarretes *El Bosc encantat*, de Baba+Boo, inspirada en els colors de la primavera i la tardor i en els animals màgics. Estan fabricades amb cotó 100% orgànic i, a més, estan pensades perquè no sigui cap tortura al l'hora de passar-les pel coll, sobretot el dels nadons, i es poden portar en conjunt amb el bolquer de tela. El preu és de 20 euros, amb un cost d'enviament de 3 euros.

Intercanvi de roba

Arriba un dia que la roba ja no la fan servir, perquè les criatures creixen de

.....

És creixent la quantitat de webs on es poden fer intercanvis de roba de criatura

.....

seguida, especialment en les primeres etapes. Actualment han nascut plataformes per potenciar l'intercanvi. És el cas de les webs www.trastus.com i de www.grownies.com, totes dues creades el 2012. Trastus.com és una comunitat en línia d'intercanvi de roba infantil. Per accedir-hi, cal registrar-se gratuïtament a la web i indicar en la balança d'intercanvi la roba que es vol donar. Si no se'n té, se'n pot agafar de la que ja estigui penjada a la web sense haver-ne de donar a canvi, només s'ha de pagar el cost de l'enviament. Si es vol lliurar roba, els administradors de la web fan arribar a qui fa la donació unes caixes buides per col·locar-hi la roba. També caldrà fer-ne fotografies i descriure què s'hi posa i què no. Tot plegat es publica a la web i ja es pot adquirir una altra caixa. “Els quatre socis fundadors ho hem engegat perquè veiem una necessitat al mercat, perquè hi ha un moment que la roba no circula, i sap greu perquè té un cost”, diu Laia Malaret, una de les sòcies. Aquesta iniciativa fa anys que funciona en països com els Estats Units, on els socis de www.trastus.com es van inspirar. Ara preparen un nou projecte, el www.trastusrenueva.com, una botiga de roba de segona mà en consigna, per vendre les peces de vestir infantils i obtenir el 50% de la seva venda. Per la seva banda, a www.grownies.com, la comunitat ofereix roba agrupada en lots (6-8 peces) per poder-ne sol·licitar un altre a un cost de 15,95 euros. També hi ha la possibilitat d'oferir roba solidària a Càritas i la Creu Roja. “L'objectiu final és guanyar eficiència i estalviar recursos, tant econòmics com mediambientals”, afirma Joan Marc Garcia, un dels socis i fundador de la web. Però aquests intercanvis no són només virtuals. Sara Lladó i Montse Vilà organitzen intercanvis de roba infantil en locals que lloguen a la ciutat de Vic. Difonen la cita per les xarxes socials i la gent s'hi apunta a través d'un correu electrònic (swapinvic@gmail.com). Paguen 10 euros per participar-hi i porten la roba per intercanviar el dia abans de la data fixada. —

Decàleg de la roba imprescindible per a una criatura

Preguntem a Marta Pontnou i Montse Guals sobre la roba que necessita una criatura. Marta Pontnou treballa en el sector de la producció audiovisual (era part del programa *Buenas noches i Buenafuente*, d'Antena 3, entre d'altres) i és estilista de vocació, amant de la moda i de les tendències, a més de mare d'una nena de tres anys, la Constança. Per la seva banda, Montse Guals és codirectora de l'empresa d'assessorament Què Me Pongo (www.quemepongo.es), que acaba d'estrenar una nova ubicació al carrer París de l'Eixample de Barcelona.

—Quina roba no ha de faltar mai en un armari infantil?

Uns texans, un parell de *leggings* (per a les nenes), samarretes de cotó de diferents colors i mocadors de coll de diversos estampats i colors. És a dir, roba bàsica, que no condiciona.

—Què s'ha de tenir en compte a l'hora de comprar-los la roba?

Abans de sortir de casa, reviseu què teniu a l'armari de temporades anteriors. Què teniu que encara els vagi bé i què no. El segon pas és repassar quina roba es podrà aprofitar d'altres germans o també d'alguns amics. Finalment, feu una llista de les necessitats. Planifiqueu què voleu comprar exactament, i finalment, sortiu a comprar sense les criatures, perquè la compra sigui més meditada.

—Quines peces de roba són poc pràctiques?

Per a les nenes de pocs mesos, els vestits i les faldilles. Fins que no caminen, els nadons haurien d'anar vestits amb mitges i jersei. També són poc pràctiques les peces de roba que condicionen un conjunt i que són difícils de combinar.

—Què se'ls ha de posar per anar a l'escola?

Roba molt còmoda: per a les nenes, *leggings*, samarretes i sabates totterreny. Per als nens, texans o pantalons de pana i samarretes i jerseis. També està bé investigar quina temperatura fa a les aules, perquè els pares tenen tendència a abrigar-los massa.

—Se'ls ha de deixar triar la roba que es volen posar?

Està bé tenir en compte l'opinió de la criatura a l'hora de vestir-los, però marcant uns límits ben clars. Si són dels que sempre volen escollir el que es volen posar, se'ls pot deixar escollir entre dues peces de roba que els pares prèviament han seleccionat. Així, els pares han marcat un límit i els infants estan contents perquè participen en la tria.

—Cal aprofitar les rebaixes per adquirir peces de talles més grans?

Sí, sempre que es pugui. Ara bé, el consell bàsic és adquirir peces bàsiques, que sempre es facin servir malgrat les modes: texans, samarretes bàsiques (blanques, negres)... El que és molt poc recomanable és comprar sabates, perquè és difícil encertar el peu que farà l'any següent.

—Quins complements són recomanables?

Els mocadors de coll i els escalfadors per a les cames. Els mocadors són tant per a nen com per a nena. Animen la imatge i alhora fan una funció de prevenir mals de coll i refredats. A més, són uns complements que s'amortitzen perquè mai no se'ls fan petits. A l'hivern es poden substituir per bufandes. Els complements (bufandes, gorros, cinturons, escalfadors) donen molta personalitat a les criatures i, a més, sempre lliguen amb tot. Si se'ls ensenya a posar-se'ls de petits, de grans també se'ls sabran posar.

—Quina marca de roba se'ls ha de comprar?

Marques democràtiques, com ara Zara, H&M, GAP, Primark... Quan són petits es passen tot el dia a l'escola, i han d'embrutar-se i gaudir, així que no cal valorar la roba com un article de luxe, sinó com un objecte funcional. Esclar que sempre hi ha dies de festa en què poden lluir alguna peça de roba, però no cal gastar-s'hi gaires diners. Pel que fa a les sabates, és cert que han de ser bones, però de pell també se'n poden adquirir a botigues de marques democràtiques. Avui en dia estan ben fetes i passen molts controls de qualitat.

També va ser petit**Sílvia Soler**

Giuseppe Tomasi di Lampedusa

Giuseppe Tomasi, príncep de Lampedusa i duc de Palma di Montechiaro, tenia cinquanta-vuit anys quan va escriure la seva única novel·la, *Il Gattopardo*, que el convertiria en un dels grans noms de la literatura italiana i europea del segle XX. Ho va fer, segons deia, perquè es va adonar que “havia d’escriure la novel·la que expliqués la decadència de la noblesa siciliana en temps de la unificació d’Itàlia”. Fins aleshores s’havia dedicat, sobretot, a llegir i a conversar amb intel·lectuals que el van convèncer que tirés endavant el projecte.

Ell no s’havia plantejat mai ser escriptor. Era, això sí, un lector voraç. Llegia en italià, en francès, en anglès, en alemany, en rus i en espanyol. I, a més de llegir els clàssics indiscutibles, també llegia autors de segona fila, perquè deia que també calia saber-se avorir. És una idea fàcilment comprensible per a una persona que havia crescut en una gran solitud, només esquerdada per la seva mare i pels llibres.

El Giuseppe va néixer a Palerm, fill del príncep Giulio Maria Tomasi di Lampedusa i de la princesa Beatrice Mastrogiovanni Tasca di Cutò, dos joves pertanyents a la noblesa siciliana. Després d’ell va néixer la seva germana Stefania, que va morir de diftèria quan encara era molt petita. El Giuseppe va créixer, doncs, com a fill únic, molt lligat a la seva mare, una dona pro-

tectora i de gran personalitat. La mort de la petita Stefania va incrementar l’obsessió protectora de la mare i va estrènyer encara més el llaç que l’unia amb el nen.

Amb el seu pare, en canvi, la relació del Giuseppe era distant, probablement perquè era un home fred i que passava poc temps en família. Els escenaris de la infància de Lampedusa van ser el palau de la família a Palerm i a Santa Margherita di Belice, a Agrigent. Estudiava a casa, amb l’ajuda d’una mestra. La se-

va mare li ensenyava francès i la seva àvia va ser l’encarregada d’iniciar-lo en la lectura, sobretot amb les novel·les d’Emilio Salgari. A la residència estival de Santa Margherita di Belice hi havia un petit teatre on el Giuseppe va veure representades les obres del teatre clàssic a càrrec d’algunes companyies de còmics errants.

Als catorze anys, el jove hereu dels Tomasi di Lampedusa va començar, per fi, els estudis oficials a l’institut de secundària de Roma, on després estudiaria la carrera de dret. Durant tota la seva infància i adolescència, l’absorbent figura de la seva mare va dominar la vida del Giuseppe, que es va anar aïllant i refugiava en la lectura, fins al punt de deixar escrit que li agradava més estar amb les coses que amb les persones. Es recorden, de fet, els atacs de pànic que afligien el jove Giuseppe Tomasi di Lampedusa en les comptades ocasions en què participava en actes socials.

Quan el Giuseppe es va casar, amb la psicoanalista Alexandra Wolff Stomersee, i el jove matrimoni es va instal·lar al *palazzo* dels Lampedusa a Palerm, la relació va fracassar per culpa de la constant i excessiva intromissió de la mare d’ell. Només quan la princesa Beatrice va morir, l’Alexandra i el Giuseppe van refer la seva relació i la parella es va consolidar.

Sílvia Soler
és escriptora

ARXIU

Flors de Bach**Eva Bach**

Perquè t’estimo i no perquè m’estimis

Temps enrere em va arribar un *powerpoint* d’aquests anònims que corren per la xarxa que feia referència a com s’han invertit els rols de pares i fills actualment. Deia coses com ara que els pares actuals som l’última generació que vam respectar els nostres pares i la primera que no som respectats pels nostres fills; l’última que teníem por dels pares i la primera que tenim por dels fills; l’última que havia de complaure els pares i la primera que ha de complaure els fills... Ho vaig trobar una mica exagerat i no vaig sintonitzar amb el to admonitori del text, però tenia una base de realitat i em va fer pensar. Sobretot el que fa referència al fet que els pares i mares d’avui tenen més contemplacions amb els fills.

Els meus pares, suposo que com la majoria de pares de l’època, alhora de prendre una decisió no es regien pel criteri de si la meua germana i jo els estimariem més o menys en funció del que decidissin. La seva prioritat no era la nostra comoditat o satisfacció, sinó el que ells consideraven que ens ajudaria a madurar, a espavilar-nos, a pujar “rectes” –com es deia abans– i a convertir-nos en persones de bé.

Saber dir que no

Actualment, la tendència a complaure, a plànyer i a sobreprotegir els fills ha augmentat. A mi, que em vaig criar a pagès i vaig haver d’agafar autobusos de línia i transitar per descampats des de ben jove, em sembla una mica fora mida que ara els anem a recollir en cotxe a tres carrers de casa. O que no els diguem un no per si s’enfaden o es traumatitzen. Em preocupa que ens preocupi tant guanyar-nos la seva estimació. Sóc de les que pensen que hem de fer les coses bàsicament perquè estimem els nostres fills i no perquè ens estimin ells a nosaltres. I, en aquest cas, estimar-los no significa fer-los la vida fàcil, sinó fer-los aptes per a la vida.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d’una frase que ens ajudi a educar

Nens, a la cuina!**Ada Parellada**

La “joguineria” El Gat Corneli i la fireta

Em conviden a Cardedeu, a fer una xerrada per a la Unió de Botiguers. Hi trobo una mena de reduït a l’estil Astèrix i Obèlix, resistent als embats de les franquícies i les multinacionals. A Cardedeu les botigues tenen nom propi i els botiguers són els amics consellers que darrere un taulell transformen la compra en un encert, en aquell regal oportú que quan has entrat a la botiga no t’havies ni imaginat que hi podries trobar.

Em presenten en Jordi i la Montse. Espero que no s’ho prenguin malament si dic que la primera impressió que tinc és haver-me topat amb en Gepetto i la

fada bona de la *Ventafocs* (en la versió Disney, això sí). Com que semblen dos personatges de conte, es comprèn que passin la vida en un escenari una mica irreal, farcit d’il·lusions i d’emocions: una “joguineria”, com en diuen ells. Malgrat que els veig com personatges de Disney, al Gat Corneli, que és el nom de la botiga, no hi trobareu cap joguina amb llicència de multinacional. Al contrari, tots els seus productes tenen signatura d’artesà i estan fets de fusta i més aviat amb poques piles, perquè la joguina no es mou sola, sinó que es mou amb la imaginació de la criatura.

Quan entro a la botiga, trobo la Montse embolicant unes fruites de fusta que els nens poden jugar a *tallar* i tornar a enganxar tantes vegades com vulguin. M’encanten, però em decideixo per un cistell preciós ple de fireta, igual que la que jo tenia quan era menuda, i amb la qual vaig cuinar delicioses sopes de pedres, voluptuosos pastissos de molsa i tendres amanides de fulles de morera. Van ser els meus primers plats. M’hi entretenia hores, tota sola, però també convidava a jugar-hi les meves amigues i, llavors, treia la vaixel·la bona i dinàvem assegudes al terra de la cambra de jugar.

Jo volia ser una gran cuinera, com el meu pare i el meu avi. I com que no em deixaven enredar a la cuina de la fonda, la meua cuineta era el paradís. Amb aquest sòlid aprenentatge, quan em vaig encarrar amb una paella de 21 cm i una dotzena d’ous dels que es trenquen si cauen a terra no vaig sentir ni gota de por. La fireta és un clàssic que perviu, un joc fonamental que ens acompanya en les primeres aventures de voler créixer. Si heu perdut la de quan éreu menuts, en trobareu de nova de trinca al Gat Corneli!

Ada Parellada és cuinera

El Racó de les Criatures

Per posar anuncis en aquesta secció o al suplement Criatures, contacteu amb: Mireia Coll Panadés - mcoll@ara.cat - Tel. 649616747

Proposa
ioga com a
extraescolar
a la teva escola!!

Ioga per a nens
Ioga per a nens i pares

www.iogainens.com • 630.676.223 • info@iogainens.com

**Les emocions
a través dels contes**

Tallers, xerrades i assessoraments
per a famílies i escoles.

www.araebcn.com
info@araebcn.com
Tel: 667 994 680

arae
viure és aprendre

Serveis Educatius personalitzats

**SIGUES ORIGINAL,
regala **Cavall Fort**!**

**I, per als més petits,
el tataro!**

Ara pots trobar la **CAPSA REGAL
DE LA SUBSCRIPCIÓ**
a les llibreries i botigues
especialitzades.

A la capsa hi trobaràs:

- ▶ El codi per a activar la subscripció
- ▶ Un exemplar d'obsequi
- ▶ Una motxilla
- ▶ Una xopa

**UN REGAL
PER A
TOT
L'ANY!**

Edicions Cavall Fort, S. L. Telèfon: 932 166 220 www.cavallfort.cat

samaterra
100% cotó 100% català

De les tradicions
i la cultura de
la nostra terra,
en fem samarretes.

www.samaterra.cat
hola@samaterra.cat // 607 28 95 40

LA MÚSICA SEMPRE SERÀ UN VALOR A L'ALÇA

Més de 20 anys formant centenars d'alumnes amb una metodologia basada en la pràctica, el rigor, la coherència i la il·lusió.

www.escolademusicadegracia.com
C/Sant Lluís, 9 Barcelona
Tel. 934 160 120

**L'ESCOLA
MÚSICA
GRÀCIA**

La música és vida!

Matrícula
oberta!

Famílies... parlem-ne
M. Jesús Comellas

Les il·lusions i la realitat

Normalment el món adult pretén ser raonable i ser diferent del món infantil, ja que s'interpreta que aquesta diferència és senyal de maduresa. Possiblement aniria bé revisar aquesta visió, ja que la maduresa i les il·lusions no només no han d'estar enfrontades sinó que haurien d'anar més de bracet, ja que amb una bona dosi d'il·lusió és més possible tirar endavant.

Les il·lusions poden conviure amb la realitat i cal que així sigui, tot i que la realitat no tingui gaires elements que il·lusionin. Tenir il·lusions no vol dir comprar coses o tenir objectes. Per tenir il·lusions cal una mirada que permeti veure les coses petites i descobrir formes de jugar, menjar, relacionar-se, viure el dia a dia i, sobretot, superar la famosa dita popular del got ple o buit. Perquè, especialment en la infantesa, el que és interessant és deixar de veure el got.

Ben segur que les persones adultes, molt atrapades en les obligacions quotidianes i sobretot en les dificultats, ho tenen més difícil, però cal preservar i compartir, en la mesura que sigui possible, aquesta il·lusió perquè infants i adolescents puguin tenir un espai ampli per viure el present podent mantenir la mirada esperançada cap al futur. "Si no ho fas ara, quan siguis gran no podràs!"; "Cal aprendre això perquè, si no, ja veus què passa!" Aquestes dues frases es diuen amb els millors desitjos, ja que es creu que cal motivar la canalla amb alarmes. Però el risc és que amb tanta pressió es generin actituds de passivitat i desànim, massa freqüents avui dia, perquè amb missatges tan desastrosos i amb tanta incertesa és massa difícil il·lusionar-se.

Cal una mirada oberta per evitar transmetre, des de les primeres edats, una actitud negativa i pessimista que, a més de robar la infantesa, pot provocar, precisament, l'efecte contrari. És un dret poder jugar, riure, córrer, voler créixer i fer-se grans, amb idees i fantasies de cara a un demà que ningú no pot preveure. És una necessitat vital per al desenvolupament psicològic i la socialització de les criatures, com ho és l'alimentació per al cos. No cal posar sobre la taula les dificultats adultes per fer conscients les criatures i perquè entenguin què passa al món. Tampoc cal amagar-los què passa al seu voltant, però han de poder ser infants i pensar en el futur, que, sens dubte, serà diferent del present.

Maria Jesús Comellas és doctora en psicologia i pedagoga

El cotó regna

Les primeres mudes

Triar la roba més adequada per a les primeres setmanes de vida d'un nadó pot ser un maldecap. Descobrim teixits i peces imprescindibles

XAVIER TEDÓ

FOTO: GETTY IMAGES

"**A** la canastreta què hi haig de dur?" Aquesta és una de les preguntes que més li fan a Míriam Gómez, que treballa com a llevadora en el Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (Passir) del CAP del barri de la Llàntia de Mataró. "Una de les primeres coses que volen saber és què han de portar el dia del part a l'hospital". Ella, que també assisteix parts a l'Hospital de Mataró, sempre els dona la mateixa resposta a les classes de preparat o quan li demanen assessorament individual: "L'imprescindible és una mare i un pit per alletar el nadó".

D'aquesta irònica manera mira de treure ferro al neguit que tenen moltes mares de deixar-se alguna cosa el dia que surtin de comptes. Si el part s'avancés, la Míriam no es cansa de repetir que "a l'hospital tenen roba, no cal atabalar-se". També recorda als pares que no s'han d'estressar, que

poden deixar la canastreta al cotxe i anar-la a buscar quan es confirmi el part. La Míriam deixa clar que "el contacte pell amb pell és el més important les primeres hores perquè ajuda el nadó a regular-se, a no perdre calor". Quan la mare puja a planta arriba el moment del pare. "A la canastreta és millor separar la primera muda en una bossa, perquè segurament ell mai ha jugat a nines", remarca rient la jove llevadora del Maresme. Una primera muda que recomana que sigui un bodi o una camisa de fil i roba més còmoda, com ara un pijama per quan se'n vagin les visites. "També aconsellem un barret les primeres quaranta-vuit hores perquè la superfície del cap és molt gran i podria tenir fred si no en portés".

Una muda per dia, que es pot preparar a partir de les trenta-set setmanes per si s'avança el part, que ha de passar per la rentadora per evitar el risc d'al·lèrgies: "Cal que es renti, perquè s'utilitzen productes químics en la seva confecció i passa per moltes mans". Un rentat

"Volen saber què han de dur a l'hospital el dia del part", explica la llevadora Míriam Gómez

Cal triar teixits naturals perquè els sintètics poden provocar sudoració i al·lèrgies

que normalment s'opta per fer amb un detergent suau específic per a nadons i sense suavitzant per evitar possibles irritacions a la pell. A la canastreta cal no oblidar posar-hi la bressadora, que com explica la Míriam "no és per tapar la criatura, sinó per fer de barrera als microbis que la gent que ve a l'hospital porta impregnada a la roba". I, evidentment, roba còmoda per a la mare, especialment pijames o camises que siguin fàcils d'obrir si ha decidit donar el pit, a banda d'un barret, una bata i tovalloles.

Poca roba de la talla 0

Tenint present que els nadons creixen molt de pressa es recomana no comprar gaire roba de nouat. "La talla 0 els va molt justa, generalment, i als que neixen amb quatre quilos directament no els entra. Per tant, cal optar per roba més ampla perquè el nadó se sentirà més a gust i disminuïrem despeses". Però, com ha de ser la roba del nadó les primeres setmanes? Ha de complir dues premisses: que sigui suau i sobre-

COMODITAT. Cal optar per la roba còmoda, lleugera i de teixits naturals per evitar irritacions i possibles al·lèrgies.

tot fàcil de posar. Cal triar roba que no es posi pel cap, que encara és molt sensible, com bodis que s'obrin per davant o samarretes que es creuin a l'esquena i es cordin a la panxa. "També és millor que portin gafets o cremallera que no botons, perquè si no estan reforçats poden caure i el nadó se'ls podria empassar". El mateix accident es podria produir amb el borrisol que desprèn la llana, motiu pel qual només s'aconsella vestits o jer-seis de llana perlé. En aquest sentit, el fil i sobre-tot el cotó –perquè es pot utilitzar tant a l'hivern com a l'estiu– són les matèries que es recomanen a l'hora de vestir la criatura. "Cal decantar-se per teixits naturals, perquè els sintètics poden provocar sudoració, irritacions i al·lèrgies".

En canvi, una peça que no és necessària els primers mesos de vida són les sabates. "És una qüestió merament estètica". Els mitjons o peücs a l'hivern són més que suficients perquè el nadó no passi fred abans no camini. Alhora, quan es

comencen a posar drets és bo que no portin sabates perquè d'aquesta manera s'estimula el pont.

Protegir-los del fred

La creença que els nadons s'han d'abrigar molt no es correspon amb la realitat. Moltes mares sovint cometten l'error de tapar-los amb diferents capes de roba perquè creuen que estan molt més exposats que nosaltres al fred exterior. Tanmateix, la Míriam remarca que "els nadons tenen la mateixa temperatura que nosaltres a partir del segon dia i no cal abrigar-los en excés". De fet, la llevadora alerta que "abrigar-los massa és un dels motius de risc de la mort sobtada" i aposta pel sentit comú. Bàsicament per evitar veure aquells nadons que són dins del cotxet i que semblen astronautes perquè gairebé no es poden ni moure de tantes capes de roba com porten. "Qual-sevol ploraria si el portessin així!", ironitza la llevadora. Així doncs, recorda que cal vestir-los amb roba d'abric, però tenint present que el sac i el

mateix cotxet ja els aïllen del fred i que l'estona que passen al carrer tampoc és gaire llarga. "Perquè si va massa abrigat, el nadó pot acabar suant i refredant-se, justament l'efecte contrari del que buscàvem", precisa.

Amb un forro polar, per exemple, n'hi ha més que prou i tenen l'avantatge que no són voluminosos ni pesen i afavoreixen la transpiració. Els bodis de màniga llarga o les mitges de llana són peces imprescindibles per a aquesta estació de l'any. També el barret, que es pot fer servir també a la primavera o a la tardor, i els guants, perquè els nadons perden la major part de l'escalfor corporal per les extremitats del cos. A l'estiu cal optar per peces que no els facin calor, com bodis de màniga curta i samarretes o pantalons de fil, tot i que la Míriam assegura que "si fa molta calor poden anar despullats". Cal parar més atenció a la tardor i especialment a la primavera, quan el fred encara és present a les primeres hores del dia i al migdia fa calor. —

CALOR. L'escalfor corporal de la mare és el millor abric per als nadons. Cal fugir de l'excés de capes.

La roba de la canastreta

- 1 4 bodis
- 2 4 pijames
- 3 3 conjunts de dues peces
- 4 2 parells de peücs
- 5 1 barret
- 6 1 bressadora

Consells

Primeres compres

Compreu poca roba de la talla 0; opteu per la talla 1, perquè la de nou-nat només la podreu fer servir uns dies (i si neix gran, ni això). Que sigui de teixits naturals, com cotó o fil, perquè els sintètics provoquen sudoració, irritacions i al·lèrgies. Trieu que siguin suaus i fàcils de posar i treure, perquè al principi no tenim destresa a l'hora de vestir la criatura. Eviteu els botons, perquè es poden desprendre i acabar a la boca del nadó.

barcelonakids.cat

disseny català a un clic

Per carnestoltes i tot l'any disfressa't i diverteix-te!!!

Corona de ratlles

Dessuadora

Dot Pedra

Flors fur marró

Caputxeta

Monstre

Drac

Pijama

M'ho deixes?

Armaris compartits

Els adolescents continuen demanant roba al seus pares, germans i amics. L'**intercanvi de roba** és una pràctica que no passa de moda

AINHOA BOIX

FOTO: GETTY IMAGES

Que germanes com la Silvia i la Karen s'intercanviïn la roba no resulta gens estrany. La primera té 21 anys i, per la seva edat i per la feina que va deixar fa uns mesos a Zara, no només compta amb un armari ple a vessar de jaquetes, sueters, camises i pantalons, sinó que aquestes peces, a més d'abundants, són molt variades. En té d'esport i per al dia a dia, però també per a ocasions especials, com sortides nocturnes, entrevistes de feina i esdeveniments familiars. Justament el que la seva germana, de només 13 anys, necessita: roba que pugui utilitzar fora de l'escola i que li doni un aire distingit i més adult. Quan la petita de les dues germanes compra roba, ho fa en companyia de la seva mare i, tot i que té màniga ampla a l'hora de triar, no sempre obté totes les peces que a ella li agradaria portar. Però la benjamina de la família ho té fàcil per canviar la situació: si necessita alguna jaqueta o camisa per sortir amb les seves amigues, les demana a la Silvia, que gairebé sempre acaba cedint. La més gran de les dues germanes sap, per experiència pròpia, que aquestes concessions et poden treure de més d'una dificultat i et permeten adaptar el teu estil a les exigències diàries.

Qui ho té més complicat a l'hora que li deixin roba és Ainhoa Villar. Primer, perquè només té un germà, de 17 anys i, com és normal, no totes les peces que ell té al seu armari li queden bé o s'adapten al seu estil. I, després, perquè per accedir a algunes de les dessuadores i sabetilles esportives que tant li agrada combinar amb els seus pantalons i camises *casual* li ha de pagar tres euros de lloguer.

“Com que jo fumo i a ell li molesta molt l'olor de tabac, em diu que ja que està fent un esforç i em deixa les seves dessuadores, com a mínim li pagui tres euros per cadascuna”, comenta somrient Villar sense importar-li reconèixer que, quan ella li deixa roba, ho fa sense demanar-li res a canvi i sense molestar-li que les seves amigues puguin reconèixer en el seu germà alguna peça de la seva propietat, cosa que sempre li recrimina el menor de la família.

La Rocío també té un germà, el Lucas. Però entre ells l'intercanvi de roba no és habitual, és més aviat inexistent. A qui li demana roba aquesta barcelonina de 16 anys és a la seva mare, Amanda del Pozo. D'ella n'ha heretat la constitució prima i menuda i el gust per la moda. I encara que l'estil de l'adolescent és més esportiu, no dubta a sol·licitar-li algun vestit, faldilla o americana quan surt a la nit. A l'Amanda no li molesta gens deixar-

.....
“Seria absurd que la meva filla es comprés una americana per usar-la un cop”, diu l'Amanda

.....
“Els adolescents experimenten amb la roba per trobar un estil propi”, diu Carie Lafond, 'coach'

li aquestes peces, entre altres coses perquè sap que la seva filla va amb compte, i reconeix que l'intercanvi suposa un estalvi, encara que molt mínim, en l'economia familiar. “Seria absurd que la meva filla es comprés una americana per utilitzar-la només un dia. Si vol una americana o un vestit per a una nit, els hi puc deixar jo i no ens suposa cap despesa extra. A més, ella ni tan sols demana que li compri aquesta mena de roba”, indica Amanda.

Experimentar

Malgrat que l'intercanvi de peces entre joves implica un petit estalvi per a les famílies, no és la principal causa que esmenten germanes, mares i amigues per deixar o demanar roba. Tant la Silvia com la Karen com l'Ainhoa ens parlen de la practicitat del préstec: les bruses, jaquetes, pantalons i, fins i tot, sabates que demanen a les seves germanes, germans i progenitors no són roba que utilitzin en el dia a dia i, per tant, no són peces que es comprarien per fer-ne un ús habitual. Una opinió que comparteix Harold Cardona, un estudiant de 19 anys que confessa que porta camises i jaquetes del seu pare en ocasions puntuals i que reconeix haver fet també el camí invers en l'intercanvi de roba.

Però si els diners no en són la causa i l'estil tampoc, ¿què afavoreix l'intercanvi de roba entre joves, independentment del sexe i la procedència? Per Carie Mercier Lafond, *coach* d'imatge per a la dona i l'home i ambaixadora per a Espanya de l'Associació Internacional de Consultors d'Imatge, l'adolescència és una època de descobriment i d'experimentació en tots els àmbits i la moda no està exempta d'aquests dos elements.

ESTIL. L'intercanvi de roba amb amics o familiars és un procés habitual en els adolescents. Els ajuda a definir el seu estil sense invertir-hi gaires diners.

“Els adolescents es troben en una etapa de la vida en la qual estan creant el seu propi estil, contínuament estan experimentant amb roba i accessoris, fan barreges originals o imiten l'aparença d'algun dels seus personatges preferits i així, amb el temps, arriben a tenir clares quines són les seves preferències i gustos i poden definir la seva essència, l'estil que els fa únics”, explica. I recorda que els joves, en aquest i altres camps, són els que més arrisquen i els que marquen les tendències que després es reflecteixen als mitjans de comunicació i també a les passarel·les.

I aquesta no és l'única impressió que l'editora del blog *Belleza y estilo cosmopolita* destaca. Per a ella, la possibilitat d'accedir a armaris familiars, amb peces de diferents estils i èpoques, i no haver de gastar diners amb aquesta pràctica és vital perquè existeixi aquesta experimentació i perquè els joves aprenguin a cuidar i a valorar la roba en altres termes. “És tan positiu intercanviar roba que moltes germanes que ja no viuen a la mateixa casa continuen ajuntant-se i deixant-se peces i

accessoris que no els convencen i no fan servir però que estan en perfecte estat perquè els porti l'altra. Són les anomenades *swap parties*, festes d'intercanvi que també s'organitzen entre amigues o que fins i tot algunes assessores d'imatge fem per a les nostres clientes”, conclou Mercier Lafond.

Fora de la llar

La mateixa passió per la moda i la mateixa enyorança per l'intercanvi de peces entre amigues van impulsar Mariola Marcet a crear *De armario a armario*, un blog de moda destinat al bescanvi de roba *online*. Avui, més d'un any després que aquesta interiorista de professió pengés al Facebook les primeres peces per canviar –unes sandàlies i una faldilla–, la iniciativa ha traspassat la xarxa i s'ha convertit en un esdeveniment *offline* que reuneix, cada dos o tres mesos, centenars de persones en un local de moda de València. Una pràctica que, segons Marcet, encara no està molt estesa entre el públic adolescent, però que comença a guanyar adeptes entre els més joves. —

Intercanviar sí, però sense comparar

És igual a qui se li demani roba: germans, pares o amics. En principi, l'intercanvi de peces durant l'adolescència és més que positiu. Permet fer front a esdeveniments inesperats com ara festes o entrevistes de feina, i també renovar l'armari i jugar amb nous estils sense que això suposi una despesa econòmica extra per a la família. I diem “en principi” perquè la *coach* d'imatge per a la dona i l'home professional Carie Mercier Lafond ens alerta d'un fet que sol passar desapercebut per a la majoria de les persones, però que pot tenir conseqüències nefastes en l'autoestima de l'adolescent: perquè aquesta pràctica tan habitual entre joves sigui saludable s'han d'evitar les crítiques i les comparacions entre les persones que intercanvien vestuari.

En aquest sentit, explica que “és normal que els germans més petits imitin els més grans, però hem d'afavorir l'autoestima de tots dos, evitar fer judicis de valor, que la crítica sigui positiva i que no es comparin els germans, especialment pel físic”. Així “cal explicar-los que la roba, encara que sigui de la mateixa talla, és probable que no caigui de la mateixa manera a persones diferents”, conclou l'autora de l'e-book *La profesional chic*.

Fora de classe

Xavier Gual

El que passa al pati

He treballat de periodista i de professor. En els dos oficis m'ha estat vital disposar del màxim d'informació. La informació et dóna poder i recursos. Per això sempre que puc faig estudi de camp i no perdo detall del que es cou a l'aula. Al pati també és important fer-ho. No pots entendre què passa entre els alumnes fins que no els has vist interactuant a l'hora de l'esbarjo. Al pati estan tots barrejats i per això observar-los és molt interessant. A vegades només hi trobes problemes, i un professor de guàrdia, a mig matí, el que realment necessita és fer un cafè i un entrepà a la cantina i desconnectar.

Les pitjors baralles normalment es couen en aquests minuts d'esverament col·lectiu. També són els moments més feliços per a aquells que acadèmicament no pretenen fer res de res i que simplement vénen al centre a fer vida social i xutar una pilota. Per contra, al pati he vist alumnes brillants molt avorrits i fora de lloc, en alguns casos perquè no els agrada jugar a res o tenen pocs amics. Es mengen l'entrepà, solitaris i pensant, suposo, en les seves coses, esperant que soni la campana per tornar a dins.

Al pati alguns intenten fumar d'amagat. També apareixen exalumnes que s'acosten a la tanca per vendre droga. En ocasions ho aconse-

gueixen. Fins i tot he vist alumnes expulsats d'altres centres que, no saps com, han entrat al teu pati. O, el més surrealista, un dia un parell de lladres de cotxes es van amagar en un racó del pati perquè els perseguien.

Relacions socials

Ara que volen posar de moda els aprenentatges per competències, em fa gràcia comprovar que si d'alguna cosa van sobrats els alumnes que tracto és de relacions socials i coneixements pràctics. Potser els falta molta educació, d'aquella que haurien d'estar aprenent a casa, però si la majoria vénen és per trobar-se amb els amics i passar-s'ho bé amb les seves històries. Malauradament els hem de recordar aquestes competències cada dia, i és un temps que perdem per aprendre altres conceptes més acadèmics i igual de bàsics. Per a molts la felicitat és al pati, i creuen que a l'aula intentem amargar-los per obligació. Sé que és difícil encomanar interès pel que aparentment és inútil als ulls pragmàtics d'un adolescent, però el temps sempre ha donat la raó als professors.

Xavier Gual és escriptor i professor de secundària

samaterra

100% cotó 100% català

www.samaterra.cat

hola@samaterra.cat // 607 28 95 40

De les tradicions
i la cultura de
la nostra terra,
en fem samarretes

Bàsics per a l'escola

L'equipament escolar més adequat

PALOMA ARENÓS

FOTO: C. ATSET / P. TORDERA

Nens i joves passen una tercera part del dia vivint i convivint al seu centre educatiu. A més d'aprendre i formar-se, molts –especialment, pre-adolescents i adolescents– es comuniquen i s'expressen a través de la roba que porten. En el llarg recorregut de l'educació infantil, primària i secundària, els alumnes han d'aprendre a portar l'equipament escolar més adequat i buscar un equilibri entre comoditat, moda i normativa interna de cada centre educatiu. D'ençà que el 2009 diversos instituts francesos van prohibir als joves portar roba massa provocativa –que les noies ensenyessin el melic o se'ls veiés el tanga o que als nois se'ls veiessin els calçotets per fora dels pantalons–, el debat de si cal

regular o no la roba dels adolescents s'ha anat imposant als centres de l'estat espanyol. Cada cop són més –però especialment els concertats i privats– els que compten amb una normativa sobre vestimenta.

Els més petits

A l'educació infantil s'imposa, per sobre de tot, la comoditat. Els mestres demanen als pares sabates, vambes o botes senzilles de posar i treure i que es cordin amb velcro, per evitar les complicacions dels cordons en edats petites. “També volen que portin pantalons fàcils de posar i treure. O sigui, mai granotes, perquè els nens guanyin autonomia i, si pot ser, que quan les nenes portin faldilles, vagin amb unes mitges fortes i elàstiques, per poder córrer”, apunta la Laura García, mare d'una nena de P-3 a Terrassa. La

Cada vegada hi ha més escoles amb una normativa sobre la manera de vestir

“Començo a ser com jo vull i no com els meus pares volen”, reflexionen els alumnes

majoria de dies, la nena i els seus companys porten pantalons de xandall i samarretes de cotó, i en dies de fred, s'abriguen amb un jersei de llana o polar i una jaqueta plumífera, molt lleugera.

A primària, especialment de 4t a 6è, ja es veu com els estudiants es deixen influir pel món de les marques, especialment en el calçat esportiu –les vambes preferides són les que porti Messi–, i per les modes dels dibuixos animats, les sèries –les Monster High continuen captivant– i les pel·lícules pel que fa a samarretes, jaquetes i complements.

Temuda adolescència

Els adolescents defensen la llibertat de decidir a l'hora de vestir com una manera d'expressar la seva personalitat i mostrar diversitat ideològica i social, tal com passa fora de les aules. És el que es

A secundària 'Leggings' i 'minishorts'

Quan les escoles no imposen l'uniforme, l'ideal és que la roba que portin els alumnes sigui còmoda, pràctica i a la moda però, evidentment, apropiada per a l'ambient escolar. La dissenyadora Julia Alzate assenyala: “Els texans, els pantalons cargo i les samarretes són molt pràctics per al dia a dia. Als nois els agrada portar samarretes arrapades de color fluor combinades amb tons foscos”. Recomana calçat de pell i lleuger i vambes per a l'hora de fer esport. Per a les noies, proposa minishorts, leggings, minifaldilles i botes de mitja canya, a més dels pantalons texans o de micropana. És a dir, que vagin còmodes sense renunciar a un estil propi.

després dels debats promoguts pel centre de documentació de serveis socials Dixit, del departament de Benestar Social i Família. En un dels debats organitzats, els joves van deixar clar que “aquesta llibertat no justifica l'atac als altres”. La seva reflexió els va portar a afirmar que gestionar aquests processos i no amagar-los “forma part de la funció educativa dels centres” i que, per tant, no donen suport a l'ús de l'uniforme escolar.

El centre de documentació Dixit ha elaborat un document sobre els límits en la manera de vestir als instituts després de reunir dos grups d'adolescents d'entre 14 i 17 anys per demanar-los l'opinió sobre aquesta qüestió. L'encarregat de dirigir les trobades va ser el pedagog i professor de la Universitat de Girona (UdG) Joan Canimas, que també és

COMODITAT. A infantil i primària s'imposa la comoditat. Quan arriba l'adolescència entren en joc les modes i la recerca d'un estil propi que defineixi l'alumne.

coordinador científic de l'Observatori d'Ètica Aplicada a la Intervenció Social.

En les sessions hi van participar estudiants de batxillerat de l'institut Jaume Vicens Vives i de tercer i quart d'ESO del Montilivi, tots dos de Girona, així com l'alumna Tamara Gutiérrez, de l'institut Narcís Monturiol (Figueres), com a autora d'un treball de recerca sobre les formes de vestir: *La imatge personal a través dels símbols en els centres de secundària*. Al seu treball, Gutiérrez reflexiona: "Tots tenim una ètica que considera que s'ha de vestir d'una manera determinada a l'institut. No podem vestir amb roba que portem per sortir un cap de setmana ni vestir de manera provocativa per anar a escola, tot i que hi ha gent que ho fa. Aquesta situació està molt mal vista per la resta d'alumnes i professors". Segons l'estudiant, "quan veiem algú amb un gran escot, amb minifaldilla, ensenyant els calçotets o el tanga, sembla un signe de poca educació o de provocació envers els altres".

Entre diferents argumentacions del debat, una alumna va destacar: "Ens estem construint la

personalitat, començo a ser com jo vull i no com els meus pares volen".

Pel pedagog Canimas, els arguments i el debat entre els joves a l'hora de decidir com es vesteixen serveixen per "aprendre a pensar sobre el fet de ser un bon ciutadà, per debatre i discutir, per parlar d'ètica, de respecte als altres, de tolerància" i fer-ho "a través de coses que per a ells són molt importants". Canimas defensa que quan els joves trien com es vesteixen reafirmen la seva identitat, i aquest és un procés que, si no ofèn ni falta al respecte a ningú, és bo que sigui respectat.

La roba fa l'estil

La professora de secundària Afra Soler, molt acostumada a tractar amb adolescents, observa que segons el tipus de roba mostren pertinença a una tribu o una altra. "Els classifiquen com a *guais*, *pijes*, friquis..., però no per això creen barreres. La roba els ajuda a reafirmar-se però no és un element separador entre els companys, ni d'enfrontament. Soler defensa que es busqui un equilibri a l'hora de definir el reglament escolar: "Cal apostar per la naturalitat i que no hi hagi restriccions ni prohibicions excessives, perquè, entre altres coses, els adolescents igualment acabaran vestint-se com ells vulguin". —

ESTILS. Entre els nois continuen triomfant els texans caiguts i ensenyant la roba interior.

Reglaments Normativa a l'escola

El 2009 en diversos instituts francesos es van produir protestes perquè els docents deixessin que els alumnes es vestissin més provocativa-ment. Els analistes, com el sociòleg Michel Fize, ho van descriure: "Es tracta d'una nova sexualització dels adolescents francesos que respon a una societat excessivament sexualitzada. Com diu a una adolescent que no ensenyi el melic o els pits quan a la tele es fa contínuament?" Des de llavors els centres educatius han revisat la seva normativa. Al reglament de règim intern de l'Institut de Sant Vicenç de Montalt (Maresme) hi ha un punt específic dedicat al protocol de la indumentària. Concretament, diu: "No es podrà mostrar la roba interior. No està permès portar el cap cobert. Tampoc es podrà anar vestit com per anar a llocs com la platja o a la discoteca (xancletes, pantalons curts de bany, etc.)".

En una altra mena de centres, els de La Salle, els alumnes no poden portar samarretes de tirants a l'estiu i, a més, les noies no poden ensenyar cap part del cos que pugui provocar els nois.

La cua de Quiró

Gregorio Luri

La sortida de l'armari

El secretari d'Educació de Ronald Reagan es queixava sovint de l'*education establishment*, és a dir, dels professors que "reben les reformes amb un entusiasme aparent però les acaben sepultant dins la rutina diària". Sense una oposició activa –afegia–, més aviat discretament, aconseguixen neutralitzar qualsevol reforma. Recentment *The Economist* assegurava que la principal raó per ser pessimista amb els projectes educatius d'Obama és la sorprenent capacitat de l'*education establishment* per aconseguir que les innovacions se'n vagin en orris.

A casa nostra una majoria de docents s'autodefineixen com a constructivistes, però gairebé el 90% segueixen pas a pas el llibre de text. ¿A què obeeix aquest doble discurs? ¿Hi ha una conspiració internacional contra les reformes? ¿O potser és que cal pensar a fons, abans d'assenyalar culpables, el motiu pel qual les pràctiques escolars es mostren majoritàriament refractàries a les teories reformistes?

Hi ha un nombre molt alt de docents que intenten oferir oficialment una imatge en concordança amb el que intueixen que les autoritats els demanen, però quan es tanquen a l'aula es dediquen a fer el que honestament consideren que han de fer. Aquests docents viuen en una mena d'esquizofrènia professional perquè han descobert que, per ser fidels a les seves conviccions docents, han de retre l'homenatge corresponent als reformistes de torn. No són cíncics. Simplement tenen més confiança en la seva experiència professional que en les directrius oficials. El dia que facilitem la seva sortida de l'armari començarem a conèixer de veritat el nostre sistema educatiu.

Gregorio Luri és doctor en filosofia i educador

La setena hora

Jaume Cela & Juli Palou

Persona de l'any

Si ens demanessin proposar la persona de l'any que acabem de deixar no triaríem cap esportista d'elit. Ni Messi –com ha de costar ser Ronaldo en temps de Messi!–, ni cap dels déus o deesses que van omplir els podis a les olimpíades de Londres. Tampoc triaríem gent de l'escriptura. Ni novel·lista, ni dramaturga, ni poetessa, ni filòsof. Ni Bauman, ni Steiner, ni Nussbaum, ni Mèlich. Cap home ni cap dona de ciència, i ens costa, perquè hi ha personalitats molt destacades que han fet descobertes molt rellevants. Ni el nostre estimat doctor Broggi ni Rita Levi-Montalcini. Ni cap premi Nobel. De la pau encara menys. Cap actor ni cap actriu, ni ningú vinculat al món del setè art, tan ple de figures populars. Ni la gran Streep ni el gran Haneke. Ningú del món teatral. Ni cap artista musical ni plàstic. Les muses han fet la seva feina, però cap dels seus seguidors obté aquest guardó. Ni el millor arquitecte, ni la millor advocada ni una jutge de cap tribunal suprem. Ni cap representant de cap Església ni cap creença. Tampoc cap defensora dels drets humans, ni cap anònim participant de qualsevol ONG. Cap polític. Estem orfes de referents que provinguin del món de la política. Ja voldríem un Mandela. O un Gandhi. Cap mestra, ni del zero tres, que tantes coses bones inicien. Ni cap matemàtic, físic, químic, psiquiatre, botànic, pedagog, zoòleg, psicòleg ni cap altra feina que acabi amb *-òleg*. Ni cap taxista, ni hostessa, ni perruquer, ni informàtica, ni venedora de bitllets. Ni cap pensionista. Cap executiva, ni cap somiadora de mons millors. Cap soldat, encara que vagi en missió de pau. Cap expert en res.

Escolliríem una adolescent de no més de catorze anys. Es diu Malala Yousafzai. És pakistanesa i la intolerància més salvatge va estar a punt de matar-la. Defensava el dret a poder anar a l'escola. Ella sí que es mereix aquest reconeixement.

Jaume Cela és mestre i escriptor i Juli Palou és doctor en filosofia i educador

BELÉN GINART

FOTO: GETTY IMAGES

La mare del Pau Fuentes està acostumada a rebre circulars via correu electrònic de la llar d'infants del seu fill, de dos anys. Però n'hi va haver una que li va cridar especialment l'atenció: transmetia la preocupació d'una de les famílies de l'escola perquè la seva filla havia arribat a casa amb una jaqueta que no era la seva. El cas és que la circular posava l'accent en el fet que la peça extraïda era d'una marca de roba infantil molt cara. I, esclar, la família perjudicada no estava gens contenta amb el canvi. El cas va propiciar un debat entre algunes mares del centre sobre fins a quin punt té sentit invertir molts diners en una roba que queda petita de seguida. El més curiós és que hi va haver una mena d'empat tècnic entre les opinants. Algunes creien que l'estil i el caràcter exclusiu d'algunes marques compensen de sobres el preu dels seus productes, mentre que la resta defensaven justament l'opinió contrària.

L'exemple serveix per il·lustrar com, des de la primera infantesa, a les llars es pot crear un clima favorable o desfavorable en relació a les marques. Hi ha pares molt amics d'omplir els armaris de logos, i n'hi ha que no els volen ni veure. I després hi ha un territori neutral de famílies en què no se'n potencia la compra però tampoc es rebutja una peça perquè porti una marca determinada. Els experts defensen que l'important és aconseguir una coherència entre el que es desitja i el que es compra en funció de les conviccions i les possibilitats de la família. I, especialment, fer un camí lògic perquè quan arribi el moment que siguin els nens qui marquin la pauta sobre la roba que volen, no hi hagi una marcada divisió de criteris.

"La família ha d'inculcar als fills els valors en què creu", explica el psiquiatre Paulino Castells, especialista en infants i autor de llibres com *Hem d'educar* (Columna) i *Consells del doctor per a pares principiants* (que la mateixa editorial publicarà pròximament). Castells, en qualsevol cas, considera fonamental transmetre als fills que l'important és ser, no apa-

Estil propi

Roba de marca, sí o no?

L'**experiència viscuda** en l'àmbit familiar condicionarà que el nen es converteixi en un determinat **tipus de consumidor**

VALORS. Els experts insisteixen en la necessitat de fer veure a les criatures que la roba no els defineix com a persones.

rentar. "Els nens han d'aprendre a dissociar entre el que ets i el que portes. En cas contrari, si se'ls inculca que l'important és tenir la millor motxilla, el millor cotxe, el millor de qualsevol cosa, tota la seva vida serà una aparença, i això pot portar fins i tot a l'alienació", destaca.

La publicitat influeix

"Avui els nens es mouen molt per les marques i per la publicitat. Consumeixen coses més pel seu poder simbòlic que perquè siguin pràctiques. Passa especialment entre

els adolescents, però el consum marquista va calant cada cop més entre nens més joves", continua l'expert. És el cas, per exemple, de la Mònica Sampol, de vuit anys: sempre ha estat molt coqueta, però des de fa un temps, a més d'agradar-li la roba maca, se li'n van els ulls rere determinades marques, i això pot provocar fins i tot algunes tensions quan surt de compres amb la família. La seva mare, la Carolina, se'n fa creus. "Jo no n'he portat mai, de marques, ni els he donat valor. Em sembla absurd pagar més

.....
"La família ha d'inculcar als fills els valors en què creu", explica Paulino Castells

per una peça de roba pel simple fet que porti un logo determinat. Al contrari, sóc de les que pensen que els fabricants haurien de bonificar els clients que porten el seu logo, com una manera de fer-los publicitat. I em sorprèn molt veure la meua filla tan il·lusionada per poder tenir roba i objectes d'unes marques concretes".

La Carolina albira una explicació a aquesta precitació: la Mònica vol seguir el model del seu germà gran, el Pol, quatre anys més gran. I el nen, de cap a l'adolescència, es

deixa influir molt pel grup. La mare n'ofereix un exemple: "El seu aniversari va caure en diumenge. Els amics li truquen per felicitar-lo i ell els explicava orgullós que la seva tieta li havia regalat una dessuadora XXX". XXX, esclar, és la marca de moda a l'escola pública de l'Eixample barceloní on el noi acaba aquest any la primària. "A l'adolescència, als nens els interessa molt figurar. I busquen que les marques reforcin la seva identitat com a persones", explica Paulino Castells. L'especialista posa l'accent en el paper de la família per reconduir la situació. "Aquesta és una tasca que s'ha de començar quan el nen és petit. Si vas al súper amb un infant li has d'explicar per què no pot posar al carro tot el que li vingui de gust. És la manera de convertir-lo en un consumidor responsable, de fomentar un consumisme pràctic", indica el psiquiatre.

El paper dels pares

"Jo no em considero consumista. El que passa és que m'agrada molt la moda, tant per a mi com per al meu fill i el meu marit, i m'encanta la línia de determinades marques. No hi trobo res de dolent, no compro més del necessari, però la roba d'aquestes firmes em sembla més maca i crec que té més qualitat", exposa la Paloma López, mare d'un nen de 10 anys que encara es deixa aconsellar per ella a l'hora de triar el vestuari. Paulino Castells creu que com que l'adolescència és una etapa crítica, en què el nen està construint la seva identitat, cal una mica de flexibilitat. "Els pares han de tenir present que potser hauran de fer algunes concessions. Si han sabut educar el nen en la responsabilitat i en la importància de tenir un criteri, no han de tenir por. Així és més fàcil autoritzar les excepcions, sense caure en la voràgine del consumisme". El psiquiatre estén la responsabilitat també als docents, "que han de donar exemple", i als mitjans de comunicació. I en el cas de la roba considera que l'ús de l'uniforme pot ajudar a minimitzar l'entornització de les marques o, com a mínim, a alleujar-ne els efectes dintre de l'escola i evitar les comparacions discriminatòries entre els alumnes. —

'Brandbullying'

Un fenomen nou

Al voltant del món de la moda i les marques, i en un moment tan complicat com és l'adolescència, els anglosaxons han batejat amb el nom de *brandbullying* un fenomen identificat últimament, especialment entre aquest col·lectiu. Fa referència a la pressió que reben els nens, i per extensió els pares, per comprar determinats productes i marques de moda a fi d'evitar que el nen sigui víctima del rebuig social, i fins i tot dels abusos i les agressions dels companys.

De fet, significa portar a l'extrem un fenomen que s'ha produït des de sempre, com explica Paulino Castells: "Hi ha nens que es poden sentir desplaçats si els companys porten determinada marca i ells no". Però en el cas del *brandbullying*, les coses van més enllà, fins a extrems preocupants. En aquest sentit, els experts recomanen que s'actui amb rapidesa: com en qualsevol situació de vulnerabilitat, cal tallar d'arrel la font del problema i protegir les possibles víctimes. A més, és necessària una ferma tasca pedagògica dels docents i l'escola. I cal sancionar de manera proporcional els comportaments abusius. "Els pares han de transmetre als fills que el fet que la majoria portin una determinada peça de roba o objecte no significa que sigui la millor", indica el psiquiatre.

Un estudi de l'Unicef sobre la vida familiar a la Gran Bretanya, Suècia i Espanya ja posava de manifest la pressió creixent que senten els pares per comprar tot tipus de productes als fills (especialment de marques conegudes) amb l'objectiu d'evitar que se sentin exclosos del seu cercle d'amistats. Curiosament, l'estudi reflectia que aquest fenomen s'aguditzava entre les famílies de rendes més baixes. Un nen britànic assegurava: "No importa que visquis en un cubell d'escombraries, si tens un iPhone t'acceptaran".

Separats amb nens, uniu-vos!

David Cirici

Separades que fan por

De vegades tinc el privilegi, suposo que gràcies a aquests articles sobre separats amb criatures, d'assistir a algun dels esmorzars més o menys improvisats que fan algunes mares d'horari flexible després de deixar els seus nens a l'escola. Potser també m'hi toleren perquè no em veuen com un representant del món dels marits.

La setmana passada es van dedicar a interrogar l'única mare separada del grup. Ens va explicar que li va de meravella, millor que mai. Manté una fantàstica relació amb el seu ex, que precisament ara es dedica més que mai a les criatures, i està contentíssima perquè gràcies a la custòdia compartida té més temps que mai per a ella i pot fer la seva vida i tenir les seves aventures. En ocasions amb homes més joves, va remarcar. Sóc testimoni que les altres cinc mares es morien d'enveja. Caps de setmana per a tu sola! Homes més joves! Tot el llit per a tu! No es queixaven explícitament dels seus marits, però els brillaven els ulls de pensar a recuperar la llibertat dels seus anys tendres, i a compaginar-la amb la dedicació als nens, que per a aquestes mares resulta tan important.

"¿I per què no escrius algun article –em va proposar la mare separada– sobre la por que

tenen els marits quan em trobo amb les seves estimades dones? Si em veiessin aquí amb elles em posarien mala cara". Em diu que ho ha notat en diverses ocasions: la veuen com una amenaça. Està convençuda que la veuen massa contenta i que intueixen que és capaç de fer proselitisme de la separació (això sí, de la separació amical i sense drames) i de plantar en les seves dones la llavor del dubte. Li dic que és un bon tema, sí senyora, però difícil de resoldre en tan poc espai.

Ho intentaré, li dic, i immediatament reivindico l'aportació, a aquesta nova condició de tantes dones, dels exmarits disposats a mantenir una relació cordial i a compartir els nens. La felicitat de la separada no seria possible amb un exmarit furios, empenyat, possessiu, deprimat o simplement absent. "Sí home! Gràcies a vosaltres havia de ser!", protesten les mares. "D'acord –em diu la separada–, però vosaltres també hi guanyeu, perquè d'estar furios o deprimat no en trauríeu res". I també té raó. Entre tots, potser encara trobarem una nova manera de ser feliços. Potser el món va cap aquí.

David Cirici és escriptor

Animació, aventures, fantasia... i molt més!

Gaudeix de les millors pel·lícules per a petits i grans a l'Ara Films

<http://films.ara.cat>

ara FILMS

Mira-les
'online'

En català
i a partir
d'1,95 €

filmin

ara.cat

SIGUES ORIGINAL,
regala **CaVaLL
ForT!**

I, per als més petits,
el tataro!

**Ara pots trobar la CAPSA REGAL
DE LA SUBSCRIPCIÓ
a les llibreries i botigues
especialitzades.**

A la capsa hi trobaràs:

- ▶ El codi per a activar la subscripció
- ▶ Un exemplar d'obsequi
- ▶ Una motxilla
- ▶ Una xapa

